

СТАНОВИЩЕ

от д-р Тихомир Николов Митев

доцент в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата
докторска програма Социология

Автор: Гавраил Василев Гавраилов

Тема: Социалното предприемачество в Родопите през XXI век (2000-2018 г.)

Научни ръководители: доц. д-р Тихомир Митев, проф. д-р Иво Христов, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-1300 от 12.03.2020 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *Социалното предприемачество в Родопите през XXI век (2000-2018 г.)* за придобиване на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование *Социални, стопански и правни науки*, професионално направление *Социология, антропология и науки за културата*, докторска програма *Социология*. Авторът на дисертационния труд Гавраил Василев Гавраилов е завършил специалност „Политология“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ през 2002 г. и магистърска програма „Приложна психология“ през 2004 г. През 2016 г. е зачислен като докторант в редовна форма на обучение в катедра „Приложна и институционална социология“ с научни ръководители проф. д-р Иво Ангелов Христов и доц. д-р. Тихомир Николов Митев. С решение на ФС на Философско-исторически факултет 128/18.02.2019 г. и заповед № Р33-1159 от 07.03.2019 г. на Ректора на ПУ е отчислен с право на защита.

Представеният от Гавраил Василев Гавраилов комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и съдържа изискуемите по него документи.

2. Актуалност на тематиката

Темата на дисертационния труд е посветена на актуален социален феномен, получил през последните няколко десетилетия интензивен тласък в късномодерните общества от Ев-

ропа и Северна Америка. В последните години социалното предприемачество се превърна и в значим изследователски обект за учените от социалните науки, пресичайки дисциплините социология и икономика. Областта безспорно е перспективна, а това че у нас все още липсват достатъчно както теоретични рефлексии, така и емпирични усилия, прави този труд именно на място и навременен.

3. Познаване на проблема

Гавраил Гавраилов познава отблизо проблематиката на социалното предприемачество. Не без основания може да се каже дори опасно близо. Участвал е в редица инициативи, отразявал е множество проекти и е работил и като социален предприемач. Гавраил Гавраилов няма бакалавърска и/или магистърска степен по социология. От представения труд обаче личи, че в годините на своето обучение като редовен докторант в катедра „*Приложна и институционална социология*“, се е запознал, изучил и усвоил основните концепции, подходи и достижения в избраната област и проблематиката на дисертационния труд така, че да може социологически да подходи към своя проблем, като интегрира както своя политологически и психологически бекграунд, така и практическия си опит от участията му на терена на практиката.

4. Методика на изследването

Избраната методика, използвана в дисертационното изследване, представлява комбинация от качествени методи (като изследване на случаи и дълбочинни интервюта с предприемачи, анкети с публика и потребители, включени наблюдения в социални предприятия), анализ на правни документи и вторичен анализ на статистически данни за развитието на сектора. Тя е съставена с оглед на поставените изследователски цели и задачи, формулираните изследователски проблеми и конструирания теоретичен модел и подход. Кръстосването на идеите на Шумпетер и интерпретациите им от страна на Сведберг, достиженията на Сприкли, Дракър и Остром спомагат за очертаването на теоретичната рамка, чрез която да бъде проблематизиран феномена в неговата локална специфика. За да схване своя предмет в неговите разнообразни превъплъщения, следващи собствената му динамика и логика, Гавраил Гавраилов разчита и на историческа генеалогия на феномена на социалното предприемачество, и на нормативен анализ на кодификацията му в правния мир на ЕС и България, и на нещо като крипто-етнометодология при подхода към актуалните му изяви на терена на Родопите.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е с общ обем 194 страници и отговаря на формалните изисквания. Приносите коректно отразяват някои от значимите резултати от изследването.

Трудът е построен в добра логическа последователност. В първа глава се очертава концептуалната рамка, чрез която се приема оперативното понятие за социално предприемачество и се изгражда теоретичен модел на изследването. Заимствайки идеята на Гладуел за „поврат-

ните точки“, докторантът обосновава и анализира и актуалността на феномена в последните 40-50 години. Въпреки известни граповини в конструирането на кохерентен теоретичен модел и еkleктичните залитания на докторанта да обеме различни парадигми и концепти, смятам, че предложението теоретичен „вход“ към проблема е удовлетворителен. Втора глава е много добре замислена и оформена. Тя представлява уплътняване на изследователския интерес и обseg чрез очертаване на социалния и исторически контекст, в който се утвърждава предприемачеството и социалното предприемачество у нас. В трета глава на фокус са характеристиките на изследователския обект – социалното предприемачество в Родопите. Тя е по-скоро негова „визитка“. В четвърта глава са представени емпиричните усилия на докторанта при изучаването на динамиката на социалното предприемачество като специфична локална практика. Тук е описан богатият „антропологически“ опит на Гавраил Гавраилов на терен. Въпреки нерафинирания и понякога противоречащ на каноничните изисквания стил на изложение, въпреки усещането за хаотичност и липса на контрол върху метода и изследователските обекти, считам, че този „колаж“ от български примери на социално предприемачество посреща целите на дисертацията и отговаря на въпросите, които си поставя докторантът.

Няколко думи като общ коментар и характеристика на труда и приносите. Намирам работата на Гавраил Гавраилов за ценна и успешна по няколко причини: 1) заради огромната емпирична работа по проблема, която е без аналог у нас; 2) заради синхронния анализ на изграждането на правната кодификация на социалното предприемачество и конкретните практики и инициативи на дейците; 3) заради предложението характерен модел и типология за разбирането на феномена.

И още нещо. По-горе споменах, че Гавраил Гавраилов познава опасно близо социалното предприемачество. Струва ми се обаче, че практическият усет на докторанта му помага да направи едно много добро изследване, макар методологическият му разум да не си дава сметка. Въпреки че често не успява да контролира собственото си движение „вътре-вън“, като така не рядко дискредитира позицията си на изследовател, Гавраил Гавраилов честно, макар и не дотам рефлексивно, успява да изяви осцилациите и метаморфозите на социалния предприемач и да допринесе за по-доброто разбиране на феномена.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Гавраил Гавраилов е представил шест публикации по темата на дисертацията. Две от тях са публикувани в научнопопулярно издание. Сред по-значимите могат да се отбележат една студия в рецензиран сборник и една статия в рецензиран сборник на български език. И още: публикувано научно съобщение в сборник с конферентни доклади в съавторство на английски език (декларация за съавторство с разделителен протокол не е приложена) и още едно в сборник с доклади от конференция на филиала на ПУ в Смолян. Тези публикации удостоверяват най-вече, че докторантът е осигурил публичност на своите занимания по темата на дисертацията: на представянето на социалното предприемачество като специфичен съвреме-

нен социален феномен, както и на някои интересни аспекти от локалните му изяви. В пет от предоставените от докторанта публикации личният принос е явен.

7. Автореферат

Авторефератът е изготвен коректно и точно представя съдържанието на дисертационния труд. Отразени са основните цели, задачи, методика на изследването. Представени са основните резултати и постигнатите приносни моменти.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Резултатите от изследването дават възможност както за продължаващи занимания с изследването на проблематиката, така и за практическото им приложение в стратегическото планиране и управление на социалното предприемачество.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд и приложените към него документи отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Демонстрирани са теоретични знания и професионални умения за провеждане на самостоятелно научно изследване. В дисертационния труд се съдържат ценни научни и научно-приложни находки, които са принос на докторанта в развитието на науката и практика.

Поради гореизложеното, давам своята положителна оценка за проведеното изследване и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен «доктор» на Гавраил Василев Гавраилов в област на висше образование *Социални, стопански и правни науки*, професионално направление *Социология, антропология и науки за културата*, докторска програма *Социология*.

15.06.2020 г.

Изготвил становището: доц. д-р. Тихомир Митев